

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 418/2022
04.10.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милорад Пањевић, адвокат из ..., против туженог Друштва са ограниченом одговорношћу за производњу пољопривредних производа, транспорт и услуге „Аlmех“ ДОО Панчево, чији је пуномоћник Горан Вељовић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4271/21 од 07.09.2021. године, у седници већа одржаној дана 04.10.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4271/21 од 07.09.2021. године.

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Панчеву П 29/14 од 20.04.2017. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде материјалне штете испоручи нови комбајн марке „...“ тип „...“ нови житни хедер марке „...“ тип ... захвата 6м и колица за транспорт хедера марке „...“ тип ...; тужени се може ослободити обавезе предаје новог комбајна марке „...“ модел „...“ новог житног хедера марке „...“ тип ... захвата 6 метара и колица за транспорт хедера марке „...“ тип ... уколико тужиоцу исплати износ од 236.000 евра са каматом у висини есконтне стопе Европске централне банке почев од 15.07.2011. године закључно са 24.12.2012. године, а од 25.12.2012. године са каматом у висини референтне каматне стопе НБС увећане за 8 процентних поена па до коначне исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу на дан исплате (став други изреке); одбијен је захтев тужиоца за плаћање камате на износ од 236.000 евра у висини есконтне стопе Европске централне банке и за период од 25.12.2012. године па до коначне исплате (став трећи изреке); обавезан је тужени да

тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 1.125.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 20.04.2017. године као дана пресуђења, па до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4271/21 од 07.09.2021. године (која је донета након што је Врховни касациони суд решењем Рев 1754/2020 од 01.04.2021. године укинуо пресуду Апелационог суда у Београду Гж 5622/17 од 20.11.2019. године и предмет вратио другостепеном суду на поновно суђење) ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Вишег суда у Панчеву П 29/14 од 20.04.2017. године у ставу првом изреке и решење о трошковима поступка садржано у делу трећег става изреке којим је обавезан тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 1.125.000,00 динара; ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у преосталом делу трећег става изреке пресуде Вишег суда у Панчеву П 29/14 од 20.04.2017. године којим је одлучено о законској затезној камати на трошкове поступка, тако што је обавезан тужени да тужиоцу на досуђени износ трошкова поступка од 1.125.000,00 динара исплати законску затезну камату од извршности одлуке па до исплате; ставом трећим изреке, одбијени су као неосновани захтеви странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено, изјавио ревизију из свих законом прописаних разлога.

Тужилац је дао одговор на ревизију. Трошкове ревизијског поступка је тражио.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/20) и оценио да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, као ни друге битне повреде одредаба парничног поступка из члана 407. став 1. ЗПП, због којих се ревизија може изјавити. У поступку по жалби другостепени суд није пропустио да примени, нити је неправилно применио одредбе процесног закона, што је било или могло бити од утицаја на законитост и правилност побијане пресуде.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је дана 12.12.2009. године од туженог купио нови комбајн немачке производње марке „...“ модел „...“ са житним хедером марке „...“ тип ... захвата бм и колицима за транспорт хедера марке „...“ тип ..., као и кукурузни адаптер. Комбајн и прикључне машине плаћене су и испоручене дана 24.05.2010. године, а пуштене у погон 17.06.2010. године. Гарантни рок за купљене пољопривредне машине износио је годину дана од пуштања у погон. Комбајн са житним хедером изгорео је у пожару дана 15.07.2011. године по истеку једногодишње гаранције, док је тужилац радио на њиви. Према налазу вештака Факултета техничких наука из Новог Сада, узрок пожара је варничење на проводницима до кога је дошло услед примарног кратког споја. Примарни кратки спој могао је да настане на два начина: или је дошло до оштећења каблова ланчаником, чиме је огуљена заштита каблова и тако дошло до контакта између предметних каблова или предметних каблова и система ланчаника или каросерије, а други начин је да је дошло до варничења између самих каблова због некавалитетности истих на који могући узрок упућује присуство кисеоника у бакру у знатној мери изнад допуштене, што даље доводи до прегревања каблова. Прегревање

каблова на температури од 65 степени Целзијусових у дужем временском интервалу у конкретном случају постоји јер је комбајн радио 500 часова, што може довести до дехидрације изолације чиме се губи њена еластичност. На овај начин може доћи до пуцања изолације. Конструктивно решење везе снопа каблова не представља конструкциону грешку, па чињеница да каблови на појединим комбајнима нису потпуно фиксирани није фабричка, тј конструкциона грешка, већ представља пропуст у производњи тог једног комбајна. Редовним прегледом и током нормалне експлоатације комбајна власник комбајна не би могао да примети да ли су каблови потпуно фиксирани, што би могао да уочи само ако циљно жели да контролише тај сноп каблова. Утврђено је да је тужени овлашћени генерални увозник и дистрибутер комбајна и прикључних машина марке „...“.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да се ради о скривеном материјалном недостатку који се појавио после преласка ризика на купца, а из узрока који је постојао пре тога, који није могао да се открије уобичајеним прегледом, као и да недостаци нису могли бити познати купцу, јер их није могао лако опазити при обичном прегледу ствари, већ само у ситуацији ако је циљно желео да контролише каблове. Материјални недостаци нису могли остати непознати туженом као продавцу, генералном увознику и дистрибутеру комбајна и прикључних машина, јер се од њега очекивало да пре пуштања у промет комбајна изврши вишеструке провере оптималне фиксираности проводника, као и њихов квалитет и то на сваком комбајну појединачно. Због наведеног истек гаранције не утиче на право тужиоца да му тужени преда други комбајн и прикључне машине без недостатака и тако испуни уговор, које обавезе се може ослободити враћањем износа купопродајне цене од 236.000 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, па је применом одредби члана 478, члана 485. у вези са чланом 479. Закона о облигационим односима и члана 196. став 1. Закона парничном поступку усвојио тужбени захтев тужиоца.

Одлучујући о жалби туженог, другостепени суд је оценио да је првостепени суд на основу правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања извео правилан закључак о одговорности туженог, али је о томе одлучио применом општих правила о одговорности за материјалне недостатке из одредбе чланова 478. до 486. Закона о облигационим односима, а није применио одредбе Закона о одговорности произвођача са недостатком („Службени гласник Републике Србије“ број 101/05) – специјалног закона важећег у време закључења предметног уговора о купопродаји између странака, што није утицало на правилност првостепене пресуде у потврђујућем делу, па је правилном применом материјалног права другостепени суд одлучио као у изреци побијане пресуде.

У време закључења предметног уговора о купопродаји описаних пољопривредних машина између странака, у примени је био Закон о одговорности произвођача са недостатком („Службени гласник Републике Србије“ број 101/2005) који је у члану 1. прописивао да се тим Законом уређује одговорност произвођача за штету насталу од ствари са недостатком. Према члану 2. став 2. наведеног Закона, произвођачем се сматра и лице које се представља као произвођач стављањем свог имена, заштитног знака или другог обележавајућег знака на производ и лице које увози производ намењен продаји. Одредбом члана 3. став 1. тог Закона прописано је да је производ, у смислу тог Закона, покретна ствар, одвојена или уграђена у другу покретну или непокретну ствар. Према

члану 4. став 1. Закона, недостатак постоји ако производ не обезбеђује сигурност која се са правом очекује с обзиром на све околности, укључујући и рекламу, сврху којој је намењен и време када је стављен у промет, а према члану 5. штета у смислу тог Закона је штета проузрокована смрћу или телесним повредама и штета настала уништењем или оштећењем неког дела имовине, под условом да се он уобичајено користи за личну употребу или потрошњу или да га је оштећени у ту сврху користио. Оштећени има право на накнаду штете ако докаже да је претрпео штету, да је производ имао недостатак и да постоји узрочна веза између производа са недостатком и претрпљене штете, сагласно члану 6. наведеног Закона, а произвођач одговара за штету насталу од производа са недостатком, без обзира на то да ли је знао за недостатак (члан 7. Закона). У члану 8. став 1. наведеног Закона прописани су случајеви када произвођач неће бити одговоран за штету, и то ако докаже да: није ставио производ у промет, недостатак вероватно није постојао у време када је ставио производ у промет или се појавио касније, он није произвео производ намењен за продају и да производ није произведен у оквиру његове радне делатности, да је недостатак настао услед усаглашавања својства производа са прописаним нормама и да ниво научног и техничког знања у време када је производ стављен у промет није омогућавао откривање недостатка. Члан 11. Закона прописује да одговорност произвођача не може бити ограничена или искључена прописом или уговором као и да се овим одредбама не дира у права која оштећени има према одредбама о уговорној и вануговорној одговорности.

За одговорност туженог у конкретном случају неопходно је постојање штетног догађаја који је штетник проузроковао оштећеном лицу, као и настанак штете која је проузрокована радњом штетника.

Да би се могла утврдити штета, неопходно је да постоји узрочно-последична веза између предузете штетне радње и последице која се огледа у причињеној штети, а терет доказивања је на оштећеном.

По оцени Врховног суда, правилан је закључак и правни став другостепеног суда да је тужени овлашћени генерални увозник и дистрибутер комбајна и прикључних машина марке „...“. Тужилац је уобичајено користио комбајн – производ, а према налазу вештака Факултета техничких наука у Новом Саду узрок пожара на комбајну је варничење на проводницима до кога је дошло услед примарног кратког споја, који је могао настати на два начина – услед оштећења каблова ланчаником, чиме је огуљена заштита каблова те тако дошло до контакта између каблова или између каблова и система ланчаника или каросерије, или услед варничења између самих каблова због неквалитетности истих, на који могући узрок упућује присуство кисеоника у бакру у знатној мери изнад допуштене, што доводи до прегревања каблова, а исто до дехидрације изолације чиме се губи њена еластичност и долази до пуцања изолације. Конструктивно решење везе снопа каблова не представља конструкциону грешку, па чињеница да каблови на појединим комбајнима нису потпуно фиксирани није фабричка, тј конструкциона грешка, већ представља пропуст у производњи тог једног комбајна, а произвођачем се према цитираним законским одредбама сматра и лице које увози производ намењен продаји и исти одговара за насталу штету од производа са недостатком без обзира на то да ли је знао за тај недостатак. Оба могућа узрока примарног кратког споја представљају скривени материјални недостатак који се појавио после преласка ризика на тужиоца – купца, али из узрока који је постојао

пре тога у време када је тужени ставио производ у промет, па постоји узрочна веза између производа са недостатком и претрпљене штете, а не постоје законом прописани разлози који би искључили одговорност туженог. Тужени је као овлашћени генерални увозник и дистрибутер комбајна и прикључних машина марке „...“ намењених продаји одговоран за насталу штету сходно наведеним одредбама тада важећег Закона о одговорности произвођача ствари са недостатком („Службени гласник Републике Србије“ број 101/2005) како је то правилно оценио другостепени суд.

Неосновани су и без утицаја на другачију одлуку ревизијски наводи да је чињенично стање погрешно и непотпуно утврђено, јер исти нису дозвољени у смислу одредбе члана 407. став 2. ЗПП.

Како се ни осталим наводима ревизије, којима се понављају жалбени наводи детаљно цењени и образложени од стране другостепеног суда, не доводи у сумњу правилност побијане пресуде, Врховни суд је одлучио као у ставу првом изреке применом члана 414. став 1. ЗПП.

Састав одговора на ревизију није био нужен за вођење ове парнице, због чега је применом одредбе члана 154. у вези са чланом 165. ЗПП одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка, па је одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа-судија,
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић